

■ CONVIVENZA

Chaus grischs e pensaments sgiagliads

DA FADRINA HOFMANN*

Quantas giadas ses jau amez chaus grischs? Quantas giadas sun jau la suletta sut 50 onns? Savens. Fitg savens. Sco schurnalista ma participesch jau a bleras occurrenz. Quai èn conferenzas da pressa, represchentaziuns, prelecziuns u events. Jau ma mov en il mund dal turissem, da l'economia, da la politica e da la cultura. Dapertut sun jau confruntada cun il medem fenomen: chaus grischs. Per il solit tutgan ils chaus grischs tar umens. Ed uschia na sun jau betg mo l'unica persuna sut 50 onns, jau sun er anc l'unica dunna en la runda.

En tals muments ma dumond jau: Nua èn ils chaus brins, blonds, nairs, cotschens? Jau na manegel en quest cas betg ils chavels colurus... Mia dumonda è plitost: Pertge n'è mia generaziun betg represchentada en ils gremis da las organizaziuns impurtantas en nossa Val? Pertge na ves jau betg ils giuvens en cumissiuns, en parlaments u en suprastanzas?

Però ma dumond jau era: Pertge na vegnan ils giuvens – e tar quels ma quint jau cun mes 36 onns anc adina – betg a festivals da litteratura, a festas da giubileum dad instituziuns, ad inauguraziuns u a reuniuns nua ch'i vegn discu-

tà davart ils temas relevants per nossa regiun? Igl è bain abstrus che la generaziun 50 plus decida uschia la fin finala davart l'avegnir dals 50 minus?

In'è betg uschia che quels n'avessan betg las capacitads – il cuntrari. Sch'jau contemplesch mes ambient ves jau blers chaus che n'han betg mo colur, ma bain avessan era bunas ideas. Però, mia generaziun è fitg activa – en la vita professiunala ed en la vita privata. Mintgin è terriblain occupà cun termins, cun planisar ed organisar. Cun viver. Il di ha gia uschia memia paucas uras. Pertge damai anc s'engaschar en in'uniun u schizunt daventar cusseglier administrativ en ina societad d'accias? E dal rest: là èn in-summa mo chaus grischs.

Las dunnas en mia vegliadetgna han per il solit uffants. Ellas èn diventadas «manageras da famiglia» – ina funcziun che pretenda enorm bler enga-

schament. Las mammas èn responsablas per l'organiziun dal mintgadi, ellas èn chasarinas, cuschinieras, tgirunzas, magistras, dasperas anc partenarias, amant, amias, figlias. Bleras han in job – parzial u perfen en in pensum cumplain. Tgi che chatta en questa situaziun anc temp per s'occupar cun il svilup economic, ideologias politicas u il salvament da l'ambient è superwoman – u ha maridà superman. La saira èn ins normalmain gist anc capabel da guardar ina seria sin Netflix – la prelecziun u la reuniun ston spetgar fin ch'ils uffants èn pli gronds. Fin ch'ins ha sez era chavels grischs.

La buna nova: Jau constatesch ch'ils chaus grischs han savens ideas fitg giuvnas. Els han era dapli energia che nus da 25, 30, 40 onns. Propi. Sche jau ves pensiunads stun jau mintgatant stutta da lur novs projects e lur vitalitad incredibla. Nus pli giuvens percunter essan memia occupads cun il preschent per crear er anc l'avegnir. Cun quests pensaments sut mes chavels brins na ma pari betg pli relevant che jau sun savens la pli giuvna sin il lieu.

P.S.: Tschel di hai jau scuvert mes emprim chavel grisch. Jau sun da buna speranza ch'i vegnan bainprest era las emprimas ideas sgiagliadas.

* Fadrina Hofmann è redactura regiunala tar la «Südostschweiz» e viva cun sia famiglia a Scuol.